

Vec C-578/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

30. júl 2019

Vnútroštátny súd:

Supreme Court of the United Kingdom

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

24. júl 2019

Navrhovateľka:

X

Odporkyňa:

Kuoni Travel Ltd

PRACOVNÝ DOKUMENT

**SUPREME COURT OF THE UNITED KINGDOM (NAJVYŠŠÍ SÚD
SPOJENÉHO KRÁLOVSTVA)**

24. JÚLA 2019

Pred

[*omissis*]

X (navrhovateľka) proti

Kuoni Travel Ltd (odporkyňa)

PO VYPOČUTÍ právneho zástupcu navrhovateľky, právneho zástupcu odporkyne a právneho zástupcu vedľajšieho účastníka 1. mája 2019

PRIJAL TOTO UZNESENIE:

1. Otázky uvedené v prílohe tohto uznesenia sa položia Súdnemu dvoru Európskej únie na účely vydania prejudiciálneho rozhodnutia podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
2. O trovách konania sa rozhodne neskôr.

Tajomník

24. júla 2019

PRÍLOHA

PREJUDICIÁLNE OTÁZKY

(1) V prípade, že došlo k nesplneniu alebo k nesprávnemu plneniu povinností vyplývajúcich zo zmluvy o poskytnutí balíka dovolenkových služieb, ktorá bola uzavretá medzi spotrebiteľom a organizátorom alebo maloobchodníkom a vzťahuje sa na ňu smernica Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, pričom uvedené nesplnenie alebo nesprávne plnenie je výsledkom konania zamestnanca hotelovej spoločnosti, ktorá poskytuje služby vyplývajúce zo zmluvy,

- a) existuje priestor na uplatnenie obrany uvedenej v druhej časti tretej zarážky článku 5 ods. 2 [tejto smernice] a ak áno,
- b) aké sú kritériá, podľa ktorých má vnútroštátny súd posúdiť, či sa uvedená obrana uplatňuje?

(2) Má sa v prípade, že organizátor alebo maloobchodník uzavrie so spotrebiteľom zmluvu o poskytnutí balíka dovolenkových služieb, na ktorú sa vzťahuje smernica 90/314/EHS, pričom služby podľa uvedenej zmluvy poskytuje hotelová spoločnosť, považovať zamestnanec tejto hotelovej spoločnosti za „dodávateľa služieb“ na účely obrany podľa článku 5 ods. 2 tretej zarážky tejto smernice?

Tajomník

24. júla 2019

SÚD ROZHODOL, že nikto nesmie zverejniť ani odhaliť meno alebo adresu navrhovateľky, ktorej sa toto konanie týka, ani zverejniť alebo odhaliť akékoľvek informácie, ktoré by mohli viesť k identifikácii navrhovateľky alebo ktoréhokoľvek člena jej rodiny v súvislosti s týmto konaním.

[omissis]

ROZSUDOK

X (navrhovateľka) proti Kuoni Travel Ltd (odporkyňa)

[OMISSIS]

ROZSUDOK

z 24. júla 2019

prijatý po pojednávaní 1. mája 2019

[omissis]

LORD LLOYD-JONES: (s ktorým Lord Kerr, Lord Hodge, Lady Arden a Lord Kitchin súhlasia)

Skutkové okolnosti

1. Dňa 1. apríla 2010 alebo približne v tento deň uzavrela navrhovateľka a jej manžel [vzhľadom na uznesenia o zachovaní anonymity, ktoré boli prijaté na Court of Appeal (Odvolací súd, Spojené kráľovstvo) a Supreme Court (Najvyšší súd), ďalej len „pán a pani X“] zmluvu s odporkyňou, teda s cestovnou kanceláriou (ďalej len „Kuoni“), na základe ktorej sa Kuoni zaviazala poskytnúť balík dovolenkových služieb na Srí Lanke vrátane spätočných letov zo Spojeného kráľovstva a all-inclusive ubytovanie na 15 nocí v hoteli Club Bentota (ďalej len „hotel“) od 8. do 23. júla 2010.
2. V relevantnej časti zmluvy sa uvádza:

„Zmluvu ste uzavreli so spoločnosťou Kuoni Travel Ltd. Zabezpečíme pre Vás poskytnutie rôznych služieb, ktoré sú súčasťou dovolenkového balíka, ktorý ste si u nás objednali.“ (rezervačné podmienky, bod 2.2)

„... budeme znášať zodpovednosť v prípade, že z dôvodu chyby na našej strane alebo chyby našich delegátov alebo dodávateľov nezodpovedá akákoľvek časť dovolenkových služieb, ktoré ste si pred odchodom zo Spojeného kráľovstva objednali, opisu nachádzajúcemu sa v katalógu alebo nie je na primeranej úrovni alebo v dôsledku činnosti, ktorá je súčasťou uvedených dovolenkových služieb dôjde k vašej smrti či zraneniu alebo smrti či zraneniu člena vašej skupiny. Zodpovednosť nebudeme znášať v prípade a v rozsahu, v ktorom sme nedostatočné plnenie súvisiace s dovolenkovými službami alebo smrť, či zranenie nezapríčinili my, naši delegáti alebo dodávatelia; alebo ak ste uvedené skutočnosti zapríčinili vy; alebo ak boli spôsobené nepredvídateľnými okolnosťami, ktoré sme ani pri náležitej starostlivosti nemohli my, naši delegáti alebo naši dodávatelia očakávať alebo sa im vyhnúť.“ ... [rezervačné podmienky, bod 5.10 písm. b)]

3. V skorých ranných hodinách 17. júla 2010 kráčala navrhovateľka priestormi hotela k recepcii. Strela zamestnanca hotela, pána N, ktorého hotel zamestnával ako elektrikára a (ako vyplýva zo skutkových okolností, ktoré zistil sudca) navrhovateľka ho v tejto pozícii aj poznala. Pán N mal službu a bol oblečený v uniforme člena technických služieb hotela. Navrhovateľke ponúkol, že jej ukáže skratku na recepciu, pričom navrhovateľka ponuku prijala. Pán N ju následne vlákal do technickej miestnosti, kde ju napadol a znásilnil.
4. V tomto konaní sa pani X domáha náhrady škody od spoločnosti Kuoni z dôvodu znásilnenia a napadnutia. Svoj návrh odôvodňuje porušením zmluvy a/alebo Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992 (nariadenie o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb z roku 1992, ďalej len „nariadenie z roku 1992“), ktorým bola do právneho poriadku Spojeného kráľovstva prebratá smernica Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb (ďalej len „smernica“).

Príslušná právna úprava

5. Článok 5 smernice vo svojej príslušnej časti uvádzal:

„Článok 5

1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečili, že organizátor a/alebo maloobchodník ako zmluvná strana je zodpovedný spotrebiteľovi za riadne vysporiadanie [splnenie – *neoficiálny preklad*] záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy, bez ohľadu na to, či tieto záväzky majú byť splnené organizátorom a/alebo maloobchodníkom, či iným dodávateľom služieb, bez ujmy na právach organizátora a/alebo maloobchodníka sťah týchto ďalších dodávateľov služieb.

2. S odvolaním na škodu vyplývajúcu spotrebiteľovi z nedostatku pri plnení alebo z neprimeraného plnenia [nesplnenia alebo nesprávneho plnenia - *neoficiálny preklad*] zmluvy, členské štáty prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečili, že organizátor a/alebo maloobchodník nie je/sú zodpovední za takýto nedostatok pri plnení alebo za neprimerané plnenie zmluvy, ak tento nie je prisúditeľný [aby zabezpečili, že organizátor a/alebo maloobchodník budú zodpovední za nesplnenie alebo za nesprávne plnenie zmluvy, okrem prípadu, že uvedené nesplnenie alebo nesprávne plnenie nemožno pripísať – *neoficiálny preklad*] buď akejkolvek ich chybe alebo chybe ďalšieho dodávateľa služieb, pretože:

- nedostatky, ktoré sa objavili v plnení zmluvy sú prisúditeľné [pripísateľné - *neoficiálny preklad*] spotrebiteľovi,
- takéto nedostatky sú prisúditeľné [pripísateľné - *neoficiálny preklad*] tretej strane, ktorá nie je prepojená s ustanovením na zmluvné služby [ktorá nie je spojená s poskytovaním zmluvných služieb – *neoficiálny preklad*], a sú nepredvídateľné a nevyhnutné,
- takéto nedostatky sú spôsobené vyššou mocou, podľa článku 4 ods. 6 druhého pododseku bodu ii), alebo udalosťou, ktorú organizátor a/alebo maloobchodník či dodávateľ služieb nemohli predvídať alebo jej predísť ani pri venovaní náležitej starostlivosti.

...

Čo sa týka iných škôd ako škôd na živote a zdraví vyplývajúcich z neuskutočnenej alebo neprimeranej realizácie [nesplnenia alebo nesprávneho plnenia - *neoficiálny preklad*] služieb, ktoré sú súčasťou daného balíka služieb, členské štáty môžu povoliť ohraničenie kompenzácie, ktorá súvisí s kontraktom. Takéto ohraničenie nemá byť nerozumné [neprimerané - *neoficiálny preklad*].

3. Bez vplyvu na štvrtý pododsek odseku 2, sa nepripúšťa žiadna výnimka z opatrení v odsekoch 1 a 2 uskutočnená cestou kontraktnej klauzuly [zmluvného ustanovenia - *neoficiálny preklad*].“

6. Článok 15 nariadenia z roku 1992 v príslušnej časti stanovuje:

„(1) Druhá zmluvná strana je zodpovedná voči spotrebiteľovi za riadne splnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy, bez ohľadu na to, či tieto záväzky majú byť splnené touto druhou zmluvnou stranou alebo ďalšími dodávateľmi služieb, pričom to nemá nijaký vplyv na prostriedky nápravy uvedenej druhej zmluvnej strany alebo jej právo podať žalobu namierenú proti týmto ďalším dodávateľom služieb.

(2) Druhá zmluvná strana zodpovedá za akúkoľvek škodu vyplývajúcu spotrebiteľovi z nesplnenia alebo z nesprávneho plnenia zmluvy, okrem

prípade, že uvedené nesplnenie alebo nesprávne plnenie nemožno pripísať ani chybe tejto druhej zmluvnej strany, ani chybe ďalšieho dodávateľa služieb, pretože -

- (a) nedostatky, ktoré sa objavili v plnení zmluvy, možno pripísať spotrebiteľovi;
- (b) takéto nedostatky možno pripísať tretej strane, ktorá nie je spojená s poskytovaním zmluvných služieb, a sú nepredvídateľné a neodvratné alebo
- (c) takéto nedostatky sú spôsobené -
 - (i) nezvyčajnými a nepredvídateľnými okolnosťami mimo kontroly zmluvnej strany, ktorá sa odvoláva na výnimku, pričom ide o okolnosti, ktorým nebolo možné predísť ani pri všetkej náležitej starostlivosti alebo
 - (ii) udalosťou, ktorú druhá zmluvná strana nemohla ani pri všetkej náležitej starostlivosti predvídať alebo jej predísť.

...

(5) Bez toho, aby boli dotknuté odseky 3 a 4 vyššie, nemôže nijaké zmluvné ustanovenie vylúčiť zodpovednosť v zmysle odsekov 1 a 2.“

7. Podľa časti 13 Supply of Goods and Services Act 1982 (zákon o dodávke tovarov a služieb z roku 1982) bola Kuoni povinná poskytnúť služby v zmysle uzavretej zmluvy s primeranou starostlivosťou a odbornosťou.

Konanie

8. Na pojednávaní pani X v podstate tvrdila, že znásilnenie a napadnutie predstavovali nesprávne plnenie zmluvnej povinnosti [na Supreme Court (Najvyšší súd) síce bolo prednesené tvrdenie o porušení nariadenia z roku 1992, právny zástupca pani X však zdôraznil, že podstatou návrhu je porušenie zmluvy]. V mene pani X bolo uznané, že nebol dôvod domnievať sa, že by pán N mal vyvolávať obavy. Okrem toho pani X netvrdila, že Kuoni alebo hotel sa dopustili systémovej alebo organizačnej nedbanlivosti (ako napríklad nedostatočný dozor nad pánom N alebo nedbanlivosť pri výbere pána N ako zamestnanca), ktorá by bola príčinou napadnutia. Jeho príčinou bol výlučne pán N.
9. Kuoni v rámci svojej obrany pripustila, že „voči navrhovateľke mala zodpovednosť za správne plnenie povinností vyplývajúcich zo zmluvy o dovolenkových službách, a to bez ohľadu na to, či mala tieto služby poskytnúť odporkyňa alebo iný dodávateľ služieb“ a že „tieto povinnosti mali byť vykonané s primeranou starostlivosťou a odbornosťou“. Kuoni však poprela, že by znásilnenie a napadnutie, ktorých sa dopustil pán N, predstavovali porušenie

povinností, ktorých plnenie bola Kuoni povinná zabezpečiť pre pani X na základe zmluvy alebo nariadenia z roku 1992. Kuoni najmä odmieta, že uvedené znásilnenie a napadnutie predstavovali nesprávne plnenie záväzku vyplývajúceho zo zmluvy. Táto spoločnosť sa okrem toho v rámci svojej obrany odvoláva na bod 5.10 písm. b) rezervačných podmienok a na článok 15 ods. 2 písm. c) bod ii) nariadenia z roku 1992.

10. Na prvom stupni dospel [*omissis*] [High Court (Vrchný súd, Spojené kráľovstvo)] k záveru, že [*omissis*] súčasťou „dovolenkových služieb“ nebola situácia, v ktorej by člen technických služieb hotela viedol hostí na recepciu. [*omissis*] Okrem toho [bolo] súčasne uvedené, že Kuoni by sa v každom prípade mohla odvolať na obranu v zmysle zákona podľa článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia, pretože napadnutie bolo udalosťou, ktorú nebolo možné [zo strany hotela] ani pri všetkej náležitej starostlivosti predvídať alebo jej predísť. [*omissis*]
11. The Court of Appeal (Odvolací súd) (sudcovia Sir Terence Etherton MR, Longmore a Asplin LJ) zamietli odvolanie väčšinou hlasov (proti bol sudca Longmore LJ).
12. Sudca Sir Terence Etherton ako Master of the Rolls a sudca Asplin LJ v spoločnom rozsudku uviedli, že podľa ich výkladu výraz „dovolenkové služby“ v bode 5.10 písm. b) rezervačných podmienok nezahŕňa situáciu, v ktorej by člen technických služieb hotela, ktorého host' hotela v takejto pozícii pozná, viedol hostí na recepciu. Uvedená situácia nie je súčasťou povinností, na výkon ktorých bol zamestnanec zamestnaný [*omissis*]. Nariadenie z roku 1992 nebolo určené na to, aby na jeho základe mohla byť podaná žaloba proti cestovnej kancelárii za protiprávne konanie zamestnanca dodávateľa, ak takéto konanie „nebolo súčasťou úloh, na výkon ktorých bol zamestnaný“ a ak by dodávateľ nebol nepriamo zodpovedný ani v zmysle vnútroštátneho práva spotrebiteľa, ani v zmysle cudzieho práva, ktoré sa uplatňuje na dodávateľa. [*omissis*]
13. Väčšina sudcov ďalej konštatovala, že Kuoni nenesla zodpovednosť ani na základe výslovného ustanovenia bodu 5.10 písm. b) rezervačných podmienok alebo na základe článku 15 nariadenia, pretože pán N nebol „dodávateľ“ v zmysle týchto ustanovení. Sudca správne uviedol, že dodávateľom služieb, ktoré pán N vykonával, bol hotel a nie pán N. Rezervačné podmienky uvádzali „našich delegátov alebo dodávateľov“, čo poukazuje na potrebu priameho zmluvného vzťahu alebo vzťahu na základe prísľubu medzi spoločnosťou Kuoni a osobou, ktorá sa má považovať za dodávateľa. Takýto výklad má okrem toho oporu v článku 15 nariadenia. V tomto ustanovení nič nenasvedčuje tomu, že by slovo „dodávateľ“ v bode 5.10 písm. b) rezervačných podmienok alebo výraz „dodávateľ služieb“ v samotnom článku 15 nariadenia mali mať nejaký iný význam. Výslovná výhrada v článku 15 ods. 1 nariadenia týkajúca sa „prostriedkov nápravy [organizátorov balíkov dovolenkových služieb] alebo [ich] práva podať žalobu namierenú proti... dodávateľom služieb“ je v súlade s priamym vzťahom medzi organizátorom a poskytovateľom a môže potvrdzovať predpoklad o existencii takéhoto vzťahu. V situácii, v ktorej jedna zmluvná strana

prijíma hlavnú a osobnú zodpovednosť za poskytovanie služieb druhej zmluvnej strane delegátmi alebo dodávateľmi na primeranej úrovni, vyplýva z prirodzeného významu slova „dodávateľ“, že ide o osobu, ktorá preberá priamy zmluvný záväzok alebo sa jednostranným prísľubom zaväzuje poskytovať takéto služby, a nie o zamestnanca takejto osoby [omissis]. Neexistuje nijaký zrejmy dôvod, pre ktorý by mala zodpovednosť niesť cestovná kancelária, keď sa ani ona, ani hotel nedopustili „chyby“ a výslovné vylúčenie zodpovednosti v zmysle článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia to jasne potvrdzuje. Navyše za takýchto okolností nebolo reálne možné predpokladať, že sa cestovná kancelária bude chrániť vymáhaním náhrady škody od zamestnanca alebo hotela alebo prostredníctvom poistenia [omissis].

14. Väčšina sudcov nepovažovala za potrebné rozhodnúť o otázke nepriamej zodpovednosti hotela za konanie pána N, pretože aj keby bol hotel nepriamo zodpovedný, Kuoni by sa mohla odvolať na obranu vyplývajúcu zo zákona, ktorá je zahrnutá v jej rezervačných podmienkach [omissis].

15. Sudca Longmore LJ (zastávajúci odlišný názor) dospel k týmto záverom:

(1) Nebol si istý, či Kuoni mohla poprieť existenciu zmluvnej povinnosti hotela alebo jeho zamestnancov spočívajúcu v zavedení hostí na recepciu, ale bol si istý, že ak zamestnanec hotela ponúkne hosťom, že ich zavedie na recepciu, ako to konštatoval sudca, išlo o službu, za ktorej správne vykonanie Kuoni prijala zodpovednosť [omissis].

(2) Sudca odmietol tvrdenie spoločnosti Kuoni, ktoré bolo založené na zistení sudcu, že pán N vlákal pani X do technickej miestnosti, a z ktorého vyplývalo, že pán N neposkytoval nijakú službu. Pani X sa domnievala, že pán N službu poskytoval a úplne oprávnene to predpokladala. Okrem toho skutočný motív pána N je irelevantný [omissis].

(3) V zmluve nebolo nijaké výslovné ustanovenie, v zmysle ktorého by akýkoľvek elektrikár zamestnaný v hoteli zároveň poskytol pani X základnú pomoc spočívajúcu napríklad v zavedení na recepciu. „Dovolenkové služby“ v štvorhviezdičkovom hoteli, ktoré sa Kuoni zmluvne zaviazala poskytovať, však možno na primeranej úrovni ponúkať len vtedy, ak sú hoteloví zamestnanci hosťom nápomocní v prípade, že ich hostia požiadajú o pomoc, a ešte viac v prípade, keď zamestnanci pomoc sami ponúkajú. Pán N v nijakom prípade nebol pani X nápomocný, keď ju zaviedol do technickej miestnosti [omissis].

„Preto som dospel k záveru, že dovolenkové služby pre pani X neboli na primeranej úrovni a predstavovali nesprávne plnenie v zmysle článku 15 ods. 2 nariadenia. Kuoni za to musí prijať zodpovednosť, pričom môže využiť všetky dostupné prostriedky obrany. Až do tohto bodu nie je identita dodávateľa služby sporná. Hotel poskytuje službu pomoci hosťom a vykonáva ju prostredníctvom svojich zamestnancov.

Pri úvahe o obrane je však sporná otázka, či pán N tiež poskytoval službu. Ak bol dodávateľom služby hotel, a to výhradne, tak ako to konštatoval sudca, obrana spoločnosti Kuoni má dobrý základ, vzhľadom na to, že nesprávne plnenie nespôsobila ani Kuoni, ani hotel, pretože, ako zistil sudca, nesprávne plnenie bolo spôsobené udalosťou, ktorú Kuoni ani hotel nemohli ani pri všetkej náležitej starostlivosti predvídať alebo jej predísť. Hotel nepochybil v tom, že by si neobstaral na pána N odporúčania a nemal dôvod na základe jeho minulosti alebo akejkolvek inej okolnosti predpokladať, že znásilní klientku hotela. Ak by však pán N bol dodávateľom služby pomoci, a to bez účasti hotela na tejto službe, alebo s jeho účasťou, mohol (ako dodávateľ) predvídať svoju vlastnú trestnú činnosť alebo jej predísť.“
[omissis]

(4) Použitie zámena „nás“ v rezervačných podmienkach spoločnosti Kuoni nie je v prípade otázky, či bol dodávateľom pán N alebo hotel, rozhodujúce [omissis].

(5) Tvrdenia týkajúce sa otázky, kto bol dodávateľom služby, boli vyvážené a mali sa posúdiť na základe ustálených zásad [omissis]. Rozhodujúca zásada v právnom poriadku Anglicka a Walesu hovorí, že osoba, ktorá prijme zmluvnú zodpovednosť, má zodpovednosť za svoju časť dohody aj v prípade, ak ju zabezpečí prostredníctvom iných osôb [omissis].

(6) Hlavným dôvodom prijatia smernice a nariadenia z roku 1992 bolo dať dovolenkárovi, ktorého dovolenka bola pokazená, k dispozícii prostriedok nápravy, ktorý by mohol použiť proti druhej zmluvnej strane. Cestovná kancelária by mala sama vyriešiť následky dovolenky, ktorá bola pokazená, s osobami, s ktorými má sama zmluvný vzťah, pričom tieto osoby by v rámci ďalšej hierarchickej postupnosti mohli problém vyriešiť s vlastnými zamestnancami alebo so svojimi nezávislými dodávateľmi [omissis].

(7) Neexistujú nijaké dôvody pre prijatie záveru, že pokiaľ ide o nezávislého dodávateľa alebo zamestnanca, koncept dodávateľa služieb by sa mal obmedziť iba na hotel. Koncept poskytovania služieb je možno len otázkou stupňa [omissis]. Nemožno však pochybovať o tom, že niektorí zamestnanci by sa mali považovať za dodávateľov.

„Napríklad kapitán výletnej lode poskytuje dôležitú službu bezpečného vedenia lode a skutočnosť, že je zamestnancom lodiarskej spoločnosti je pre dovolenkárov na palube lode irelevantná, pričom cestovné kancelárie by nemali mať možnosť odmietnuť zodpovednosť ani v prípade, že lodiarska spoločnosť prijala všetky opatrenia na to, aby zabezpečila služby skúseného kapitána.“ [omissis]

(8) Aj keď nepriama zodpovednosť hotela nebola rozhodujúca, sudca nebol ani zďaleka presvedčený o tom, že hotel napokon nebude podľa

anglického práva nepriamo zodpovedný za znásilnenie, ktorého sa dopustil uniformovaný zamestnanec, ktorý bol navonok prezentovaný ako spoľahlivý pracovník [*omissis*].

Otázky prednesené pred Supreme Court (Najvyšší súd)

16. V konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku pred Supreme Court (Najvyšší súd) boli formulované dve hlavné otázky.

(1) Je znásilnenie a napadnutie pani X nesprávnym plnením povinností vyplývajúcich zo zmluvy zo strany spoločnosti Kuoni?

(2) Ak áno, vylučuje bod 5.10 písm. b) rezervačných podmienok a/alebo článok 15 ods. 2 písm. c) nariadenia z roku 1992 zodpovednosť spoločnosti Kuoni za konanie pána N v celom rozsahu?

Návrh na začatie prejudiciálneho konania v súvislosti s problematikou práva EÚ sa týka osobitne druhej otázky.

Tvrdenia účastníkov konania pred Supreme Court (Najvyšší súd)

17. Supreme Court (Najvyšší súd) vyhovel návrhu ABTA Ltd (ďalej len „ABTA“) (obchodné združenie zastupujúce britské cestovné kancelárie), aby ako vedľajší účastník vstúpilo do konania o mimoriadnom opravnom prostriedku.

18. Účastníci konania sa zhodujú, že bod 5.10 písm. b) rezervačných podmienok mal prebrať znenie článku 15 ods. 2 písm. c) nariadenia, ktorý zas mal implementovať článok 5 smernice. Ďalším bodom zhody je skutočnosť, že zodpovednosť podľa článku 15 nariadenia nemožno vylúčiť na základe ustanovenia zmluvy (článok 15 ods. 5 nariadenia). Obrana vyplývajúca zo zmluvy má rovnaký rozsah ako obrana vyplývajúca zo zákona.

19. V mene pani X sa v súvislosti s druhou hlavnou otázkou uvádzajú tieto základné tvrdenia:

(1) Kuoni sa nemôže odvolávať na vylúčenie v zmluve, pretože by išlo o vylúčenie zodpovednosti spoločnosti Kuoni za zranenie vyplývajúce z nedbanlivosti, a to zakazuje článok 1 ods. 1 písm. a), článok 1 ods. 3 a článok 2 Unfair Contract Terms Act 1977 (zákon o nekalých zmluvných podmienkach z roku 1977). Okrem toho, keďže návrh sa týka porušenia zmluvy, Kuoni nemôže svoju obranu založiť na článku 15 ods. 2 písm. c) bode ii) nariadenia, ktorá by bola uplatniteľná v prípade návrhu týkajúceho sa porušenia nariadenia. Ide výhradne o otázku vnútroštátneho práva.

(2) Prístup väčšiny sudcov na Court of Appeal (Odvolací súd) k tejto otázke je neprímerane reštriktívny.

(a) Ak môže byť dodávateľom len niekto, kto je s cestovnou kanceláriou v zmluvnom vzťahu alebo vo vzťahu na základe príslubu, nemusí sa za dodávateľa služieb v zmysle článku 15 nariadenia považovať dokonca ani hotel poskytujúci ubytovanie, keďže nemôže existovať istota, že cestovná kancelária má zmluvu priamo s hotelom.

(b) Navyše cestovná kancelária by sa mohla vyhnúť zodpovednosti v prípade bežnej prevádzkovej nedbanlivosti spôsobenej zamestnancom hotela (a o to viac subdodávateľom).

(3) Obrana podľa článku 15 ods. 2 nariadenia sa môže použiť iba v prípadoch, že došlo k „nesplneniu zmluvy alebo k nesprávnemu plneniu zmluvy“. Táto obrana sa uplatňuje v prípadoch, v ktorých toto nesplnenie alebo nesprávne plnenie nie je spôsobené chybou cestovnej kancelárie ani „ďalšieho dodávateľa služieb“ z dôvodov uvedených v troch písmenách tohto ustanovenia. Ak je nesprávne plnenie zmluvy založené na chybe, neexistuje priestor na obranu, pri ktorej sa „s chybou neráta“.

(4) Ak sa uplatní jednak reštriktívny prístup k výkladu článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia, a jednak odôvodnenie na základe analógie s článkom 15 ods. 2 písm. c) bodom i) nariadenia a s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie vo veci McNicholl/Minister for Agriculture (vec C-296/86), [1988], Zb. s. 1491, musí byť možná situácia, v ktorej dodávateľ bez ohľadu na to, či ide o zmluvného dodávateľa alebo subdodávateľa, alebo či ide o osobu, ktorá je v hierarchickej postupnosti zmlúv ešte nižšie, koná nezákonne pri poskytovaní služby, k poskytnutiu ktorej sa zaviazala v zmluve cestovná kancelária.

(5) Článok 15 nariadenia nepožaduje, aby sa výraz „dodávateľ služieb“ vykladal tak, že sa jeho pôsobnosť obmedzí len na osoby, ktoré majú zmluvný vzťah s cestovnou kanceláriou alebo s ňou majú vzťah na základe príslubu. Naopak je potrebné tento výraz vnímať v jeho prirodzenom a plnom význame ako výraz, ktorý sa vzťahuje na akúkoľvek tretiu stranu, ak poskytuje dovolenkové služby. Ak sa pánovi N prizná postavenie relevantného dodávateľa, nemôže sa v nijakom prípade použiť uvedená obrana, pretože pán N sa sám dopustil „chyby“ a nekonal s „náležitou starostlivosťou“ tak, ako to vyplýva z článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia.

(6) Ak bol relevantným dodávateľom hotel, a nie pán N, musí sa chyba hotela posúdiť z hľadiska služieb, ktoré bol hotel povinný na základe záväzku voči cestovnej kancelárii poskytovať. Podstata nie je v tom, či sa hotel priamo (a nie nepriamo) dopustil chyby. Spočíva v tom, či sa hotel dopustil chyby ako dodávateľ služieb. Ak pri poskytovaní relevantnej služby nastala chyba, je na účely článku 15 ods. 2 nariadenia chyba na strane hotela. Ak pán N nie je dodávateľom, pretože patrí k zamestnancom hotela,

a relevantným dodávateľom je hotel, musia služby, ktoré poskytuje hotel, zahŕňať aj služby poskytované pánom N.

20. Základné tvrdenia, ktoré boli prednesené v mene spoločnosti Kuoni v súvislosti s druhou hlavnou otázkou, sú nasledujúce:

(1) Kuoni sa stotožňuje s tvrdeniami pani X v súvislosti s Unfair Contract Terms Act (zákon o nekalých zmluvných podmienkach). Kuoni sa najmä odvoláva na článok 29 tohto zákona, podľa ktorého nijaké ustanovenie tohto zákona nebráni tomu, aby bolo možné sa dovolávať akéhokoľvek zmluvného ustanovenia, ktoré a) výslovne alebo nevyhnutne implicitne dovoľuje alebo požaduje právna úprava alebo b) vzhľadom na to, že bolo formulované s cieľom dosiahnutia súladu s medzinárodnou dohodou, ktorej zmluvnou stranou je Spojené kráľovstvo, nemá užšiu pôsobnosť, ako je pôsobnosť vyplývajúca z uvedenej dohody.

(2) Správny výklad zmluvy a nariadenia z roku 1992 vedie k záveru, že „dodávateľom“ je hotel. V tejto súvislosti Kuoni uznáva, že výraz „naši dodávateľia“ v zmluve alebo výraz „ďalší dodávateľia služieb“ v nariadení sa nemajú vykladať tak, aby sa ich rozsah zúžil len na osoby ktoré majú s cestovnou kanceláriou priamy zmluvný vzťah alebo vzťah na základe príslubu. Zámer smernice, ako vyplýva aj z prípravných prác, spočíva v tom, že „dodávateľmi služieb“ by mali byť aj dodávateľia, ktorí sú v hierarchickej postupnosti zmlúv nižšie, ako je cestovná kancelária, a do tejto kategórie môžu spadať aj subdodávateľia.

(3) Slovo „chyba“ v článku 15 ods. 2 nariadenia a v článku 5 ods. 2 smernice definujú tri písmená, resp. zarážky, ktoré za týmito ustanoveniami nasledujú. O chybe možno hovoriť len a len v prípade, že sa neuplatní ani jedno z uvedených písmen resp. zarážok. Pojem „chyba“ nemá nijaký iný význam v kontexte tohto ustanovenia a nemá ani žiaden samostatný význam.

(4) Ani spoločnosti Kuoni, ani hotelu nemožno nijakú chybu pripísať, pretože ani jeden z týchto subjektov nemohol predvídať trestnú činnosť pána N, a ani jej predísť.

(5) Ak je dodávateľom služieb hotel, trestný čin pána N by sa mu nemal pripisovať, a už vôbec by sa nemal pripisovať spoločnosti Kuoni.

(6) Pán N nie je dodávateľom služieb. Naopak, v relevantnom čase vykonával trestnú činnosť. Tá sa nemôže pripísať skutočnému dodávateľovi služieb, teda jeho zamestnávateľovi.

(7) Tvrdenie, ktoré pani X predniesla, je v rozpore so zámerom smernice, pretože ak by bol pán N dodávateľom:

(a) cestovná kancelária nikdy nebude môcť uplatniť obranu v zmysle článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia v prípade, ak sa ani

cestovná kancelária, ani dodávateľ (v tomto prípade hotel) nedopustili nijakým spôsobom nedbanlivosti alebo chyby;

(b) cestovná kancelária si veľmi pravdepodobne dokáže vymôcť náhradu škody od hotela, ktorý je dodávateľom, v súvislosti s trestnou činnosťou zamestnanca uvedeného hotela, ktorú nemožno v nijakom zmysle pripísať nedbanlivosti alebo chybe tohto hotela.

Z uvedených dôvodov Kuoni odkazuje na rozsudky *Tesco Supermarkets Ltd v Natrass* [1972] AC 153 a *Meridian Global Funds Management Asia Ltd v Securities Commission* [1995] 2 AC 500 a vyzýva Supreme court (Najvyšší súd), aby sformuloval osobitné pravidlo pripísania konania, ktoré by cestovnej kancelárii umožnilo uplatniť obranu v prípade, ako je tento.

21. Základné tvrdenia, ktoré boli prednesené v mene ABTA v súvislosti s druhou hlavnou otázkou, sú nasledujúce:

(1) Zamestnanec hotela sa nemá považovať za „ďalšieho dodávateľa služieb“ v zmysle článku 15 ods. 2 nariadenia. Aj keď zamestnanec je osoba, prostredníctvom ktorej hotel koná, a jeho konanie je tak konaním hotela, práve hotel je subjektom, ktorý dodáva služby, a povinnosť dodávať tieto služby mu vyplýva zo zmluvy. Prirodzený výklad slova „dodávateľ“ poukazuje na osobu alebo subjekt, ktorý je zodpovedný za dodanie, a nie na zamestnanca takejto osoby alebo subjektu. V tejto súvislosti ABTA poukazuje na výraz „prestataire de services“ vo francúzskom znení smernice, pričom podľa neho ide o výraz, ktorý označuje komerčné dodávanie služieb alebo tovaru.

(2) Bez ohľadu na stanovisko väčšiny sudcov Court of Appeal (Odvolací súd) môže ísť o situáciu, v ktorej výraz „ďalší dodávateľ služieb“ v článku 15 ods. 2 nariadenia zahŕňa aj iných zmluvných dodávateľov v zmluvnom reťazci dodávok.

(3) Ak pán N nie je „ďalším dodávateľom služieb“ a hotel sa nedopustil chyby (priamo alebo nepriamo) v súvislosti s konaním pána N, obrana na základe článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia by mala byť úspešná. Pani X sa mylí v tom, že chybu pri dodávaní služby ako dôsledok konania pána N dáva na rovnakú váhu ako chybu, ktorej sa dopustil hotel. Hotel by sa chyby dopustil iba vtedy, ak by bol nepriamo zodpovedný za konanie pána N. Navyše nesprávne plnenie zmluvy nebolo v nijakej miere spôsobené chybou cestovnej kancelárie alebo hotela, pretože bolo dôsledkom udalosti, ktorú ani jeden z nich nemohol ani pri všetkej náležitej starostlivosti predvídať alebo jej predísť. Obrana podľa článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia sa uplatňuje vo všeobecnosti a neobmedzuje sa iba na situácie, v ktorých neexistuje chyba. Uplatňuje sa v prípadoch, v ktorých relevantný dodávateľ nie je priamo zodpovedný za chybu spôsobenú jeho vlastným konaním či opomenutím alebo nie je nepriamo zodpovedný za svojich

zamestnancov. Súhlas s tvrdením pani X v tejto súvislosti by viedol k prekvapujúcemu výsledku spočívajúcemu v tom, že cestovná kancelária by mohla byť zodpovedná napriek tomu, že jej dodávateľ by nebol zodpovedný za konanie vlastného zamestnanca.

(4) ABTA súhlasí s tým, že ak je tento predpoklad správny, dopustila sa väčšina sudcov Court of Appeal (Odvolací súd) nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že nie je nevyhnutné rozhodnúť o otázke nepriamej zodpovednosti. Nesúhlasí však s tým, že by potreba posúdenia nepriamej zodpovednosti skomplikovala vnútroštátne konanie a zvýšila jeho náklady. Nie každá vec by si vyžadovala dôkazy o nepriamej zodpovednosti založené na cudzom právnom poriadku. Znalecké posudky súvisiace s cudzím právom a štandardmi sú pri žalobách súvisiacich s balíkmi dovolenkových služieb bežné.

(5) Štruktúra obrany podľa článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia, ktorú navrhuje ABTA, ďalej rozširuje úvahy súvisiace s vnútorným trhom.

(6) Subsidiárne ABTA uvádza, že článok 15 ods. 2 písm. c) bod ii) nariadenia ponúka možnosť obrany v prípadoch, akým je ten v prejednávanej veci, keď je konanie zamestnanca – hoci vykazuje známky príslušného poverenia – trestnou činnosťou.

Záver

22. Na účely tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa Súdnemu dvoru Európskej únie navrhuje, aby vychádzal z predpokladu, že skutočnosť, že zamestnanec hotela viedol pani X na recepciu, bola službou spadajúcou medzi „dovolenkové služby“, ktoré mala Kuoni v zmysle zmluvy poskytnúť, a že znásilnenie a napadnutie boli nesprávnym plnením tejto zmluvy.
23. Supreme Court (Najvyšší súd) predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie s cieľom rozhodnúť o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku nasledujúce otázky:
 - (1) V prípade, že došlo k nesplneniu alebo k nesprávnemu plneniu povinností vyplývajúcich zo zmluvy o poskytnutí balíka dovolenkových služieb, ktorá bola uzavretá medzi spotrebiteľom a organizátorom alebo maloobchodníkom a vzťahuje sa na ňu smernica Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, pričom uvedené nesplnenie alebo nesprávne plnenie je výsledkom konania zamestnanca hotelovej spoločnosti, ktorá poskytuje služby vyplývajúce zo zmluvy,
 - (a) existuje priestor na uplatnenie obrany uvedenej v druhej časti tretej zarážky článku 5 ods. 2 [tejto smernice] a ak áno,
 - (b) aké sú kritériá, podľa ktorých má vnútroštátny súd posúdiť, či sa uvedená obrana uplatňuje?

(2) Má sa prípade, že organizátor alebo maloobchodník uzavrie so spotrebiteľom zmluvu o poskytnutí balíka dovolenkových služieb, na ktorú sa vzťahuje smernica 90/314/EHS, pričom služby podľa uvedenej zmluvy poskytuje hotelová spoločnosť, považovať zamestnanec tejto hotelovej spoločnosti za „dodávateľa služieb“ na účely obrany podľa článku 5 ods. 2 tretej zarážky tejto smernice?

PRACOVNÝ DOKUMENT